

Kultur och nöje

Meny ▾

Fredrik Gerttens nya dokumentär visar varför världen är orättvis: "Systemet är helt enkelt riggat"

🕒 Publicerad 11.03.2024 17:04.

Fredrik Gerttens senaste film fångar också de fredliga demonstrationerna i Chile år 2019.

Bild: Janice D'Avila

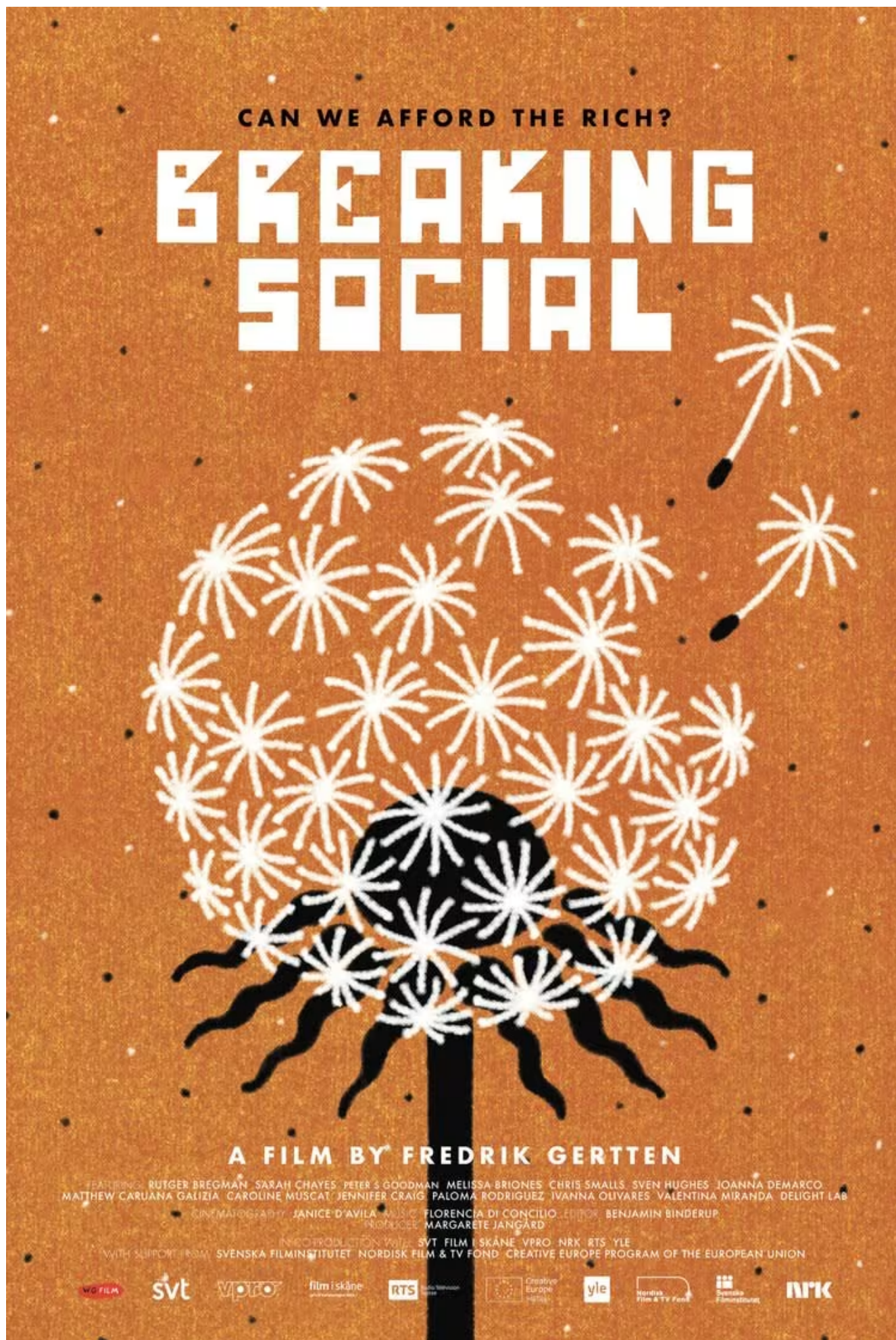
Petter Lindberg

🔗 Dela

Om man vill prata om den globala ojämlikheten måste man förstå vilka mönster som ligger bakom den negativa utvecklingen. Det säger den svenska filmregissören Fredrik Gertten, som också vill visa att det finns hopp.

Breaking Social är en högaktuell dokumentärfilm som inte väjer för orättvisorna i samhället, utan snarare försöker reda ut hur vi hamnat i en situation där rikedomarna och makten samlats hos ett fåtal.

I filmen berättar aktivister, forskare, journalister och konstnärer runt om i världen om ett samhälle i snabb förändring. Hur är det möjligt att pengarna och makten fördelats så ojämnt? Finns det över huvud taget något vi kan göra för att stärka demokratin och återge folket en del av den makt som gått förlorad?

Filmen Breaking Social visar att det går att förändra världen.

Bild: WG Film

Hopplöshet och ilska

Filmens utgångspunkt är brottet mot det sociala kontraktet, det vill säga de regler, lagar och värderingar som under årtusenden mejslats fram för att vi ska ha ett tryggt och drägligt liv.

– Vi lär våra barn att man ska vara snäll mot djuren, miljön och sina kamrater och att varje individ ska ta ansvar för sina handlingar, säger Fredrik Gertten som gästar dokumentärfilmfestivalen på Cypern med sin senaste film.

Tidigare rådde det också en uppfattning om att flit belönades, men idag verkar det som om det globala kapitalistiska systemet struntade blankt i om du eller jag visade framfötterna på skolbänken eller på arbetsplatsen.

– Systemet är helt enkelt riggat, säger Fredrik Gertten och tillägger att känslan av hopplöshet skapar en enorm frustration och ilska på olika håll i världen.

Fredrik Gertten gästade filmfestivalen i Limassol i somras med sin nya film.

Bild: Petter Lindberg / Yle

Det som Fredrik Gertten ändå vill visa med sin dokumentärfilm är att det inte är fel på individen, utan på det rådande systemet och de globala aktörer som hänsynslöst utnyttjar billig arbetskraft och råvaror för egen vinning.

Tillståndet i världen är mycket sämre idag än för 30–40 år sedan. Inkomstklyftorna har breddats, överkonsumtionen sliter på miljön och demokratin är hotad i många totalitära stater.

– Men våra västliga demokratier har också tappat kraft i och med att lobbyister lagt beslag på den offentliga diskussionen som tidigare styrts av politiker, folkrörelser, media och enskilda aktivister.

Nyliberalismens lovsång

Mantrat om hur skattesänkningar sätter fart på ekonomin och får rikedomerna att sippra neråt, är något som lobbyister med framgång upprepat i 40 år. Dessvärre har nyliberalismen endast frantagit politikerna makten och kanaliserat rikedomarna till ett fåtal.

– Ta bort politikens inflytande så blir allting bättre. Ta bort lagarna och reglerna så blir allting bättre!

Många nationalekonomer är idag ändå av den uppfattningen att de generösa penningströmmarna som nyliberalismen så framgångsrikt utmålat, aldrig når fram till de som utför det faktiska arbetet. Istället handlar det om ett slags modernt löneslaveri där arbetstagaren är rättslös och i högsta grad utbytbar.

Den chilenska dansaren Melissa Briones använder dansen som en form av aktivism.

Bild: Janice D'Avila

Inte heller lokalsamhället tjänar på de multinationella bolagens närvaro eftersom pengarna sällan återinvesteras lokalt, utan hamnar istället i fickan på utländska aktieägare.

Breaking social visar världen från sin sämsta sida, utan att ändå utmåla undergångsstämningar eller förfalla till cynism. Trots krig, kaos, miljöförstörelse,

demokratiunderskott och en kapitalistisk och global handel som gynnar de allra rikaste – så finns det ändå hopp.

– Jag är en varm anhängare av parlamentarisk demokrati. Vi måste stärka demokratin.

En film kan göra skillnad

En dokumentärfilm förändrar inte världen, men den kan initiera ett samtal och visa på små förändringar som enskilda individer trots motgångar lyckats genomföra.

En film kan också kullkasta och nyansera de nyliberala makthavarnas mantra om att just skattelättnaderna gynnar alla i samhället. De handlar alltså om en språklig och ideologisk kamp, säger Fredrik Gertten och tillägger att en film absolut kan spela en stor roll och fungera som inspiration och ett konkret och konstruktivt verktyg i förändringsarbetet.

Den amerikanske aktivisten Chris Smalls har jobbat för de anställdas rättigheter på företaget Amazon.
Bild: Janice D'Avila

Fredrik Gertten återkommer till den frustration som många idag känner och som i värsta fall leder till apati, våld och fientlighet. När folk upplever att alla vägar är stängda kan det lätt hända att frustrationen övergår i högerextrema sympatier.

Ändå finns det i filmen många talande exempel på hur individer organiserar sig på fredlig väg, till exempel i Chile år 2019 eller bland arbetstagarna på Amazon. Samhörigheten förenar oss, goda värderingar har en tendens att segra till slut och *solidaritet* är ett gångbart ord än idag.

– Vi behöver ett samhälle med en grundtrygghet och en samhällssolidaritet där man verkligen funderat över hur man vill ha det.

Breaking Social - [Spela upp på Arenan](#)

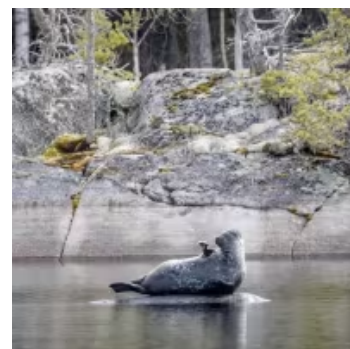
Taggar: Fredrik Gertten, Dokument... ▼

Relaterat

Petteri Saario spanade efter Saimenvikare i timal för sin nya film: "Den tittade alltid upp på fel plats"

Om Saimenvikaren dör ut försvinner den från hela världen.

🕒 17.12.2023

Lasse Grönroos: Jag läste Lordis biografi och insåg hur lurade vi blivit

Boken är skriven av Maria Jyrkäs och Tomi "Lordi" Putaansuu.

🕒 1.12.2022

Film: The Mission är en intim dokumentär om unga mormoners missionerande i ett oberört och ateistiskt Finland

Dokumentär om unga missionärer som kommer till Finland.

🕒 5.8.2022

Dokumentär om Lovisa vill visa upp 1700-talsbyggnaderna och deras historia

I höst premiär på Yles kanaler.

🕒 4.6.2022

Dokumentärfilmaren John Websters kommande film handlar om folk som hatar sina jobb: "Miljoner människor går omkring och spelar teater"

John Webster är gäst hos Daniel Olin.

🕒 28.3.2021

Film: Karpo – porträtt av en provocerande påverkare

Dokumentär om det dokumentära berättandets styrka.

🕒 25.9.2020

[Till sidans topp](#)

A-Ö: Mer från Svenska Yle

[Arenan](#)

[Jord- & skogsbruk](#)

[Arkivet](#)

[Kultur & nöje](#)

Barn	Mat och fritid
BUU	Musik
Ekonomi	Yle-appen
Eurovision	Nyhetsskolan
Familj	Poddar
Huvudstadsregionen	Produktionsbolag
Hälsa	Frågor & svar
Inrikes	Radioprogramguide
Samhälle	Västnyland
Sex & Sånt	Yle Fem
Sport	Yle Vega
Strömsö	Yle X3M
Text-tv	Åboland
Tro	Österbotten
Tv-programguide	Östnyland
Utrikes	Alla TV-program
Vetamix	Ämnen A-Ö
Vetenskap	Yle-konto

[Om Yle](#)[Respons & kontaktuppgifter](#)[Ansvariga redaktörer](#)[Dataskydd](#)[Tillgänglighet](#)[Jobba hos oss](#)